

DE KRUISVLAG IN TOP

ZENDINGSVERTTELBOEK
VOOR SCHOOL EN HUIS

UITGAVE VAN
FA H. H. KOK BZ
Z W O L L E

BIJ DE INDIANEN.

INLEIDING

De stof van dit verhaal en de namen zijn ontleend aan: „Jalaan“ door Gustav Harders, uitgave van G. F. Callenbach te Nijkerk en van den Boekhandel voor In- en Uitwendige Zending te 's-Gravenhage.

Wat in dit verhaal over 't leven en de gewoonten der Indianen wordt meegedeeld, geldt niet letterlijk zoo van alle stammen. In andere deelen van Amerika zijn de zeden der Indianen vaak geheel anders.

Hun religieuse voorstellingen zijn echter overal in hoofdzaak dezelfde. Zij gelooven aan een Goeden Geest, den Schepper van 't Heelal, en vereeren de zon. Regenmakers en medicijnmannen hebben grooten invloed.

De Zending gaat uit van Amerikaansche kerken, de Broedergemeente en de Roomsche Kerk.

Jongens, nu komt er een Indianen-verhaal!

Indianen? Die menschen met een rood-bruine huid en lange zwarte haren, soms met veeren er in en met gekleurde dekens om? Indianen, die zooveel op de jacht gaan en op ongezadelde paarden rijden en kampeeren bij een groot vuur? En waar zulke heerlijke verhalen van zijn?

Ja, van *die* menschen, de Indianen. En het is echt gebeurd. Luister maar!

De Roodhuid-Indianen, dat zijn de oorspronkelijke bewoners van Noord-Amerika. Maar ze zijn verdrongen door de blanken, overal. Hier weggeduwd — daár verdreven. In de uithoeken, in de meest woeste streken is hun een woonplaats aangewezen door de regeering. Die heeft Indianen-kostscholen opgericht en de Indiaansche ouders worden door de politie gedwongen er hun kinderen heen te sturen. De politie haalt de Indiaansche kinderen bij hun ouders vandaan en brengt

ze naar die scholen. Vreeselijk hé? Ik wed, dat je ook weg liep, zooals velen van die Indiaansche jongens en meisjes doen of probeeren te doen. Geen wonder, dat die Indiaansche kinderen de blanken *haten, haten*.

Jorjillja — zoo heette zulk een Indianen-jongen. Op zijn elfde jaar werd hij naar zoo'n kostschool gebracht. Weg uit het kamp van *wigwams* (zoo heeten Indiaansche hutten), weg van moeder (een vader had hij niet meer) — geen jagen en paardrijden meer, niet meer vrij! Dat *is* geen leven, denkt Jorjillja, en als hij twee uur op school is, ontsnapt hij en loopt weg. De politie achterhaalt hem en brengt hem terug.

Na 'n paar weken loopt hij weer weg. Uren ver loopt hij. Toch wordt hij weer achterhaald. Nu brengen ze hem naar een school veel verder van het kamp af, waar zijn moeder woont.

Daar weten ze hem eerst wel te houden. Maar er is niets met hem te beginnen. Zoo bijvoorbeeld met het eten. Dat bestaat 's avonds uit gebakken visch. 's Middags gaan de jongens met hun hengels naar de rivier, waar altijd overvloed van visch is. Nu eten Indianen geen visch: zij gelooven, dat je slecht wordt door 't eten van visch, omdat die door een boozen geest geschapen is. Jorjillja wil dan ook geen visch eten. „Waarom niet, Jorjillja?” — „Ik wil een Indiaan blijven,” antwoordt hij trotsch.

„Hier *moet* je visch eten, je krijgt niets anders, en als je die *nu* niet eet, dan krijg je die morgen toch weer bij elken maaltijd,” zegt de directeur.

Maar Jorjillja blijft weigeren visch te eten, ook den volgenden dag, al heeft hij nog zoo'n honger. Zelfs als de directeur hem een dag in de strafcel heeft laten opsluiten, geeft hij niet toe. Voortaan eet hij 's morgens en 's middags mee, maar 's avonds bij het visch-eten doet Jorjillja zijn mond niet open. Avond aan avond zit hij zwijgend tusschen de andere jongens aan tafel, zonder iets te eten. Als de directeursvrouw hem eens stilletjes wat anders toe wil stoppen, zegt hij „da” (neen) en wil 't niet. Er zit karakter in Jorjillja. Hij wil een Indiaan blijven. Daarvoor verdraagt hij honger dag aan dag.

Ja, én vrij zijn!

Na vijf weken ontsnapt hij weer. Drie dagen loopt hij om thuis te komen. Weer teruggehaald!

Als hij na verloop van tijd voor de vierde maal wegloopt, wordt hij niet meer achterhaald. „Met dien jongen is toch niets te beginnen”, zegt de directeur. Maar dat weet Jorjillja natuurlijk niet. En om aan zijn vervolgers te ontkomen, verbergt hij zich zes dagen in de zoogenaamde „Rotswoningen.”

Uren moet hij steil klimmen, om daar te komen. Het zijn maar brokstukken van woningen, onder zware overhangende rotsen gebouwd, eeuwen en eeuwen geleden. De Indianen zeggen, dat ze gebouwd zijn, eer het groote water over de aarde kwam en hiermee bedoelen ze den zondvloed.

Daar is een frissche bron, en Jorjillja kan zijn dorst lesschen. Zijn honger stilt hij met wat wortelen, die hij onderweg heeft gezocht.

Maar tegen de koude nachten heeft hij niets om zich te beschutten. Geen vuur en geen deken, de twee onmishare dingen voor een Indiaan.

Als hij eindelijk, na wekenlang omzwerven in het kamp komt, waar de hut van zijn moeder staat, wordt hij zwaar ziek. En als de eigenlijke ziekte voorbij is, is hij toch niet beter; het is duidelijk, dat hij een kwaal heeft. Zou het de kwaal van zijn vader zijn? De tering?

Eenige jaren nadat dit gebeurde, is een zendeling op reis naar de Roodhuid-Indianen.

Hij komt uit Europa en is de groote zee overgestoken. Daarna heeft hij dagen lang gespoord. Nu zit hij te paard in 't verre, verre Arizona.

Als jongen las hij ook zoo graag Indianen-verhalen en verlangde hij om hun avontuurlijk leven mee te leven. Maar nu verlangt hij naar iets anders. Hij wil ze iets brengen, wat zij niet hebben. Zijn hart klopt warm voor hen, zijn roodbruine broeders. Hij wil hun vertellen van zijn en hun Vader in de Hemelen en van Jezus Christus. Daarvoor heeft hij de verre reis ondernomen en daarvoor zal hij nu in de woeste steppen en tusschen de hooge rotsen van het zonnige Arizona

veel heen en weer trekken, om de Indianen op te zoeken, overal waar hun kampen zijn.

De Indiaansche taal kent hij wel wat, maar nog niet genoeg. Daarom heeft hij een tolk bij zich. Een Indiaan, die ook de taal van den zendeling kent en die, wat de zendeling zegt, overzegt in de Indiaansche taal. Deze tolk heet Nauogo.

Ze berijden ieder een Indiaansch paard. Twee muilezels zijn beladen met het kook- en eetgerei, levensmiddelen, dekens en al wat ze verder onderweg in dat eenzame land noodig hebben.

Af en toe komen ze hardrijdende Indianen tegen. Meestal zitten er twee op één paard.

„Dat vind ik toch erg”, zegt de zendeling, „twee van die zware mannen op één paard.”

Nauogo glimlacht. „Daar kunnen ze best tegen. Een paard heeft toch vier beenen, daar kunnen ook wel vier beenen op.”

„Zullen we dáár een oogenblik rusten?” vraagt Nauogo, terwijl hij op een in 't zand liggenden boomstam wijst. „En geef me dan tabak en papier om te rooken.”

Als ze op den boomstam zitten en de zendeling hem papier en tabak heeft toegereikt, rolt Nauogo er een sigaret van. Dat maakt hem spraakzaam en hij vertelt over zijn volk. Dat hoort de zendeling graag; hoe meer hij over hen hoort, des te beter.

Nauogo heeft het er over, hoe de Indianen overal door de blanken verdreven zijn. Als ze vruchtbaar land bebouwden, dan zei de regeering: „Dat land is te mooi voor Indianen, wij moeten het hebben”. En hij vertelt, dat er stammen zijn, die wel vier maal moesten verhuizen, en dat één opperhoofd vroeg om op een woest en onvruchtbaar land te mogen wonen, enkel omdat hij dan meer kans had er te mogen blijven.

Zoo onder 't praten heeft Nauogo al 'n paar maal tot den zendeling gezegd: „Schuif 'n eindje op”. De zendeling, die dacht, dat Nauogo niet goed zat, heeft het gedaan. Nu zegt Nauogo weer: „Schuif 'n eindje op”.

„Nu kan ik niet meer opschuiven, kijk maar, ik zit al op het uiteinde.”

„Net zoo hebben de blanken met ons gedaan,” antwoordt

Nauogo lachend. „Ze hebben ons net zoo lang laten opschuiven, tot we niet meer konden. Begrijpt u nu, dat de Indianen de blanken baten?”

„Ja, dat begrijp ik,” zegt de zendeling nadenkend. „Maar ik heb de Indianen lief en ik wil hun vertellen van Eén, die hen nog veel meer liefheeft.”

Als ze nog een paar uur gereden hebben, komen zij tegen den avond onder aan bergen, die zij den volgenden dag over moeten trekken. Na in een diepe bergkloof naar beneden te zijn gereden, bereiken ze een plaats, waar een frissche bron uit den rotsigen grond opborrelt; er zijn boomen en struiken en er is sappig gras. En wat zien ze er ook? Twee houten hutten. Toch wonen er geen menschen. Die hutten zijn er door de regeering neergezet voor reizigers om er te overnachten. Een dier hutten nemen zij in gebruik.

De paarden worden zóó vastgebonden, dat ze bij 't water en 't gras kunnen komen. Ook de muilezels, nadat wat ze dragen, hun is afgenomen.

Nauogo gaat met de buks er op uit, om wat wilde duiven te schieten voor het avondeten.

De zendeling maakt een flink houtvuur, haalt een emmer water uit de bron, en zet een pan met bruine boonen in de vlammen. In Arizona kan je je geen maaltijd denken zonder bruine boonen. Dan schilt hij aardappelen, die ook te vuur worden gezet met een ketel water er naast, om straks koffie te zetten.

In afwachting van Nauogo's terugkomst, gaat hij bij het vuur in 't zand liggen en droomt wat, tot hij opschrikt van Nauogo, die een half dozijn geschoten duiven voor hem neergooit.

„We zullen maar zoo gauw mogelijk gaan eten, voordat die daarginds er zijn,” zegt Nauogo, „we krijgen gezelschap voor den nacht.”

De zendeling is opgesprongen en tuurt naar de bergen, waarheen Nauogo wijst.

„Ik zie niets.”

„Jullie Blauwoogen kunnen niet in de verte zien,” zegt Nauogo. „De oogten van den blanken man zijn verbleekt net

als zijn gezicht en hij ziet niet het honderdste deel van wat echte oogen zien. Maar nu zijn ze ook achter die rots. In een goed uur zullen ze hier zijn. Zoowat een dozijn ruiters en verscheiden muilezels."

"Zijn het Indianen?"

"Ja, Indianen."

"Daar ben ik blij om."

"Waarom?"

"Omdat ik blij ben over elken Indiaan, dien ik ontmoet, want voor hen ben ik hier gekomen."

Nu eerst vlug de duiven plukken en braden in de pan met vet.

Gebraden duiven, bruine boonen, aardappels en zwarte koffie toe, 't smaakt best na zooveel uren rijden. Vooral Nauogo eet kolossaal. En 't eigenaardige is, dat een Indiaan, al heeft hij pas gegeten, altijd wel weer kan eten. Moet je hooren!

Als ze bezig zijn het vaatwerk af te wasschen, komen de ruiters in 't zicht. Van den berg dalen ze in matigen draf in 't dal af. Het is een indrukwekkende stoet. Voorop de muilezels; aan weerskanten van hun rug hangen proviandzakken van herteleder, met bonte strepen beschilderd. De ruiters hebben allen hun gekleurde dekens omgeslagen, ze hebben geen hoed op, maar een blauwe of roode zakdoek, om 't hoofd gebonden, houdt hun lang haar in den nek bijeen.

"Het is de oude Juvildelle, de medicijnman ¹⁾, met zijn broeders en hun zonen," zegt Nauogo.

"Een medicijnman wil ik juist heel graag ontmoeten," zegt de zendeling.

Op eenigen afstand in 't dal hebben de Indianen stil gehouden. De last van de muilezels wordt afgenomen en spoedig branden er verscheidene vuren.

"Laten we naar hen toegaan," zegt de zendeling.

"Nee, we moeten wachten tot zij gegeten hebben: Indianen hebben niet graag, dat een blanke toekijkt, als zij aan 't eten zijn," antwoordt Nauogo.

¹⁾ Een medicijnman geeft kruiden aan zieken, maar is ook duivelbezweerder: bant de booze geesten uit. Hij staat bij de Indianen in hoog aanzien; wat hij zegt, wordt geloofd.

„Maar ik wil gelijk met hen zijn, ik wil mee-eten,“ zegt de zendeling.

„Gij? En ge hebt pas gegeten en gij blanken zegt zoo gauw: ik ben verzadigd. *Ik* zou nog best mee kunnen eten.“ Meteen staat Nauogo op, maar met zulke loome bewegingen, dat de zendeling lachend zegt: „k Geloof anders, dat jouw maag aardig vol is!“

Langzaam loopen zij er heen. Nauogo gaat bij een der vuren zitten. De zendeling doet hetzelfde. Ze zeggen niets. Dat is gewoonte bij de Indianen.

De zendeling kijkt toe, hoe het eten wordt klaar gemaakt. Het vleesch van een hert, dat stellig onderweg geschoten is, wordt in reepen gesneden en in de heete pannen gegooid — zoo schroeit het gaar. Bij een der vuren zit een Indiaan een soort broodkoeken te bakken. Uit een pot met deeg van meel, water en gist neemt hij wat in zijn vuile handen, draait er een bal van, dien hij van de eene in de andere hand werpt en dan zoo plat als een pannenkoek drukt. Hij gooit het deeg in 't open kolenvuur, draait het na een halve minuut om en nog eens om en de *torteo*, zooals zij het noemen, is klaar. In korten tijd heeft deze broodbakker een stapel *torteo*'s.

Als het vleesch gaar is, snijdt elke Indiaan met zijn zakmes er het stuk af, dat hem 't beste aanstaat, en haalt zooveel brood als hij hebben wil bij den bakker. In kroezen en bekens wordt koffie geschonken uit de rookerige kannen. Wie zelf geen beker heeft, leent dien van zijn buurman.

De Indianen hebben eerst norsch en van ter zijde gekeken naar den blanken man. Maar als ze zien, dat hij met hen mee-eet en zelfs met zijn rood-bruinen broeder uit één tinnen kroes drinkt, dan kijken ze hem recht in de oogen en lachen zelfs tegen hem. Na het eten geeft hij zijn buurman tabak en sigarettenpapier en die doen de rondte.

Dan spreekt de zendeling en Nauogo zegt het over in 't Indiaansch. Zoo eenvoudig als hij kan, vertelt de zendeling van Jezus, den Zoon van God, dat Hij in de wereld is gekomen om de menschen van de zonde te verlossen. En dat Hij, eer Hij weer van de aarde wegging, gezegd heeft, dat het bericht van al wat Hij sprak en deed, aan alle volken

gebracht moest worden. Daarom was de zendeling in Arizona onder de Indianen gekomen, om hun dat te zeggen. Had er soms iemand wat te vragen?

De Indianen kijken allen naar Juvildelle. Deze zegt nu, dat de blanken zich niet zoo veel moeite voor hen behoeven te geven, want dat zij ook een god hebben, met wien ze heel tevreden zijn.

„Wie is dat?” vraagt de zendeling.

„De zon! Zij is onze god en zij is altijd de god onzer vaders geweest. Zij verwarmt ons, als we koud zijn. Zij droogt ons, als we nat zijn. Zij roept uit de doode aarde het voedsel voor onze paarden en koeien, voor het wild in de bergen. Zij doet voor ons het koren groeien. Zij geeft ons licht en doet onze oogen den weg zien, dien onze voeten zullen gaan en den arbeid, dien onze handen te verrichten hebben. Wij kunnen onzen god zien — zij verbergt zich niet zooals uw god. Alleen 's nachts, als wij slapen, gaat ook zij ter ruste. Onze god spreekt ook met ons en sommigen van ons kunnen die taal verstaan. Zoo is het altijd geweest en zoo zal het altijd blijven.” Dit zegt de oude medicijnman op dreigenden toon.

De zendeling antwoordt, dat het niet genoeg is om een god te hebben als de zon, die ons dat alles geeft, maar dat we een God noodig hebben, die ons liefheeft en dien we hoe langer hoe meer leeren kennen.

Dan zingt hij een christelijk lied.

Indianen zijn dol op zingen. De mannen schuiven steeds dichter naar den zendeling toe om beter te kunnen luisteren. Alleen de oude medicijnman staart donker voor zich uit. Zoodra de zendeling ophoudt met zingen, staat Juvildelle op, de anderen doen het ook en gooien het vaatwerk op een hoop. Van afwasschen weten ze niet, morgen zullen zij het weer net zoo gebruiken. En ze maken hun nachtleger in orde.

De zendeling gaat met Nauogo naar de hut. In slapen hebben ze geen van beiden nog zin. Ze maken een vuur aan. Boven in de planken zoldering is een vierkante opening om den rook door te laten.

Daar gaat de deur open en twee Indianen komen binnen.

„We willen meer van u hooren over uw God,” zeggen ze.

De zendeling denkt aan Nicodemus, die ook 's nachts tot Jezus kwam. Wát graag wil hij hun meer vertellen van Jezus. Terwijl hij dit doet, kijkt hij naar de deur, die op 'n kier staat. En wat ziet hij daar? Het fonkelen van een menschenoog. Maar als dat oog zijn blik ontmoet, verdwijnt bet onmiddellijk.

Van wien is dat oog?

Het kan van niemand anders zijn dan van Juvildelle, den ouden medicijnman. Heeft hij toch ook meer willen weten van den nieuwen godsdienst? Of is hij gedreven door haat?

De zendeling weet het niet.

Den volgenden morgen zijn de Indianen verdwenen.

Nauogo vertelt den zendeling, dat Juvildelle, de medicijnman, op weg is naar een zieken jongen Indiaan, Jorjillja geheeten. „Om hem kruiden te geven en den boozen geest van de ziekte uit te drijven. Juvildelle komt van ver weg, van de Nahatigo-rivier in de Witte bergen.

Daar wordt de Nahatigo geboren. Een der hoogste toppen is haar moeder en het kleed van eeuwigdurende sneeuw haar vader en onderhouder. Zij wordt nooit moe, deze rivier, nooit oud en zwak. Zie maar hoe ze door de rotsen breekt en over rotsblokken springt. Ze bruist: „*Dach-haje*”, dat beteekent: Altijd voort! Altijd-voort! totdat zij zich in de Zwarte Rivier stort. Daarom is Juvildelle zoo sterk en weet hij zooveel, omdat hij aan de Nahatigo geboren werd.

Maar Juvildelle is ook bij de zon geweest, langs den regenboog is hij omhoog geklommen en hij heeft met de zon gesproken en van haar wijsheid gekregen.”

„Geloof jij dat nu heusch, Nauogo, dat Juvildelle bij de zon is geweest?” vraagt de zendeling.

Nauogo haalt de schouders op. „Alle Indianen zeggen 't,” is zijn antwoord. Hij wil er blijkbaar niet méér van zeggen en, om over iets anders te praten, begint hij nu te vertellen van Jorjillja, hoe die als elfjarige knaap weg liep van de Gouvernements-scholen, van zijn verblijf in de Rotswoningen en van zijn ziekte.

Nauogo kent al de Indianen uit den omtrek en weet alles van ze.

De zendeling luistert met belangstelling.

Het is eenige weken later.

„Een zieke,” hoort de zendeling achter hem zeggen, terwijl iemand hem aan de mouw trekt.

Hij kijkt om en ziet een Indiaansche vrouw staan.

„Een zieke,” zegt ze nog eens, „dáár, daar ginder!” en ze wijst naar een dertigtal Indiaansche hutten, te midden waarvan de zendeling juist gepredikt heeft.

Nu trekt ze hem aan den gordelriem. Dat behoefde niet eens. Want hij gaat heel graag met haar mee: hij is blij, dat hij geroepen wordt.

Bij haar hut gekomen, denkt hij: hé, 't is hier netter dan bij andere hutten. Er liggen geen beenderen, geen hazevellen, kippenveeren of ander afval. En de hutbekleding is netjes.

Hoe ziet zoo'n Indiaansche hut, zoo'n *wigwam* er uit?

Takken zijn diep in den grond gestoken, in een halven cirkel. De uiteinden zijn naar elkaar toe getrokken en saamgebonden. Daarover zijn stukken linnen gespannen en vastgemaakt. Door een opening van een meter hoog kruip je naar binnen.

Dit doet nu de zendeling en ook zijn tolk Nauogo.

Midden in de hut brandt een groot vuur, dat verlicht en verwarmt. Een jongen, bijna zoo groot als een man, ligt naast het vuur op den grond, in een deken gewikkeld. Hij laat 't hoofd op een hand rusten, terwijl hij met de andere hand het vuur oppooft.

De zendeling gaat met Nauogo bij 't vuur zitten. Hij spreekt niet en wacht tot de jongen wat zeggen zal, want dit is zoo de gewoonte bij de Indianen, als je op bezoek komt.

Maar de jongen zegt niets. Hij heeft zelfs niet eens opgekeken. Hij houdt het hoofd voorover naar 't vuur gekeerd en de breedgerande hoed maakt, dat zijn gezicht bijna niet te zien is.

De vrouw komt binnen en zet zich ook bij 't vuur. „Zijn moeder”, fluistert Nauogo. „Haar andere zoons zijn allen gestorven, zij heeft enkel nog maar dezen zoon. Hij heeft de tering.”

De zendeling beduidt hem, dat hij niet zoo praten moet. „Ze verstaan ons toch niet,” zegt de tolk weer. „Dit is nu de jongen, wiens geschiedenis ik u verteld heb, die altijd wegliep. Maar nu is hij bijna man.”

Als hij niet begint, zal ik 't maar doen, denkt de zendeling eindelijk. „Mijn jonge vriend, ik heb gehoord, dat je ziek bent en daarom ben ik hier gekomen.”

De jongen blijft zwijgen.

„Ik ben geen dokter,” gaat de zendeling voort, „ik kan je geen medicijnen geven, maar ik kan je vertellen van iemand, die meer kan doen dan alle dokters en medicijnmannen. Zal ik je eens iets van Hem vertellen?”

Geen antwoord.

Toch gaat de zendeling voort. De tolk zegt hem elken zin in 't Indiaansch na.

Hij vertelt van Jezus Christus, den Zoon van den levenden God, in de wereld gekomen om ouden en jongen te helpen en dat Hij in heel bijzonderen zin een medicijnman is en de zieken Hem zoo noodig hebben.

Maar 't lijkt wel of de zendeling tegen een steen spreekt. Jorjillja zegt niets. Toch pookt hij niet meer in 't vuur. Zou hij toch wel luisteren?

Nauogo zegt ongeduldig: „Laten we maar weggaan.”

Maar de zendeling geeft het nog niet op en zegt: „We kunnen tot dien grooten Helper spreken. Eer Hij van de aarde wegging, heeft Hij gezegd, dat we tot Hem spreken mogen. Willen we het eens doen?”

Nòg geen antwoord. Jorjillja verroert zich niet.

„Als we met Jezus spreken, noemt men dat *bidden*. Je weet nog niet, hoe je tot Hem bidden moet, maar *mij* is 't geleerd.”

Na dit gezegd te hebben, bidt de zendeling heel eenvoudig. Na het „Amen” nòg geen antwoord of beweging.

„Ik ga weg,” zegt Nauogo.

„Jalaan — sjick-ei” (vaarwel, tot weerziens, mijn vriend), zegt de zendeling. Nu heft Jorjillja opeens met zoo'n ruk 't hoofd op, dat zijn hoed op den grond valt. Dat die vreemdeling *zijn* taal spreekt, neemt zijn stugheid weg. Wel zegt hij nog

niets, maar zijn *oogen spreken*. O, die oogen! Er brandt een vuur in. Ze zeggen: ik *wil* niet; ik wil niets aannemen van een blanke! En toch spreken ze ook van een groot verlangen naar hulp.

O! als ik hem mocht winnen voor Jezus Christus! denkt de zendeling. Hij reikt Jorjillja de hand en deze neemt die aan en drukt ze zacht, terwijl hij den zendeling blijft aankijken met zijn sprekende oogen.

„Jalaan — sjick-ei,” zegt de zendeling nog eens. Dan geeft hij ook Jorjillja's moeder de hand en kruipt de hut uit.

Juist als hij zijn paard bestijgen wil, staat daar Jorjillja's moeder weer naast hem. Hij heeft met den rug naar de hut gestaan en hierdoor niet gemerkt, dat zij er uit is gekomen. Zoo stil als zij zoeeven was in 't bijzijn van haar zoon, zoo heftig bewogen is zij nu. Als een stortvloed komen haar woorden. „Zult u hem gezond maken? U *moet* hem gezond maken! Onze medicijnmannen kunnen hem niet helpen, ze zijn niets waard. Maar als u hem gezond maakt, dan zal ik u danken, Blauwoog. Nog nooit heb ik een blanken man gedankt, maar als u mijn jongen gezond maakt, dan zal Jorjillja's moeder het luide uitroepen: „Blanke man, ik *dank* u!”

„Ik heb immers al gezegd, dat *ik* dat niet doen kan, maar dat ik iets anders kom brengen”. Maar eer nog de tolk deze woorden in 't Indiaansch heeft overgezegd, is Jorjillja's moeder al heengegaan.

In Arizona kan het dagen achtereen stortregenen. Dan blijft iedereen in zijn hut. Zulke regendagen kwamen er na het eerste bezoek van den zendeling aan Jorjillja.

Als de regen eindelijk heeft opgehouden en de zon weer aan den hemel straalt en alles droogt en verwarmt, neemt de zendeling het dadelijk waar, om den verren afstand te rijden naar het kamp, waar Jorjillja's hut staat.

Het is een genot nu paard te rijden. Geen stof — koestrende zonnestralen en wat 'n pracht! De nog vochtige rotsen schitteren in 't zonlicht. Cactussen staan in vollen bloei — rood, geel, wit, 't lijken wel gloeiende vonken in de feile zon.

„Gods regen is goed,” zegt Nauogo, terwijl hij nadenkend naar de bloemenpracht kijkt, „hij maakt de bloemen grooter en mooier.”

Na lang rijden zegt Nauogo:

„Daar ginder, achter die struiken.”

De zendeling knikt. Hij weet het nog best, waar de hut is.

Als zij achter het struikgewas zijn omgereden, ziet de zendeling tot zijn verrassing Jorjillja buiten in den vollen zonneschijn in half liggende, half zittende houding, geleund tegen den wand van zijn hut. Naast hem brandt een vuur — natuurlijk! want daar kan een Indiaan niet buiten.

De twee mannen stijgen af, binden hun paarden aan een struik en gaan bij 't vuur zitten.

Ditmaal begint Jorjillja dadelijk te praten en zegt tot den zendeling: „Mag ik u iets vragen?”

„Zeker.”

„Ik begrijp de taal van uw oogen niet, blanke man. Uw oogen hebben gezegd, dat u mij lief hebt. Maar ze liegen, ze moeten liegen,” zegt hij nu op bitteren toon, „want hoe zou een blanke man een Indiaan kunnen liefhebben?”

„Mijn oogen liegen niet, Jorjillja, het is waarheid: ik heb je lief, ik heb de Indianen lief. En toch ben ik dáárvoor niet hier gekomen. Ik ben gekomen om tot jou en de anderen te spreken van Een, die je nog veel meer liefheeft. Die Eene heet: Jezus van Nazareth, de Zoon van God. Ik zal je een plaat laten zien.” en de zendeling haalt een plaat voor den dag van Jezus aan 't kruis en rolt die voor Jorjillja uit.

Even dol als op hooren zingen, zijn de Indianen op platen kijken. Ze zien er lang naar, letten op elke bijzonderheid en slaan niets over. Zoo doet ook nu Jorjillja.

„Zie, Jorjillja, dit is Hij, de groote Helper en Medicijnmeester, van Wien ik je verleden gesproken heb en tot Wien we mogen bidden.”

„Hij is immers dood,” zegt Jorjillja, nog altijd turend op de plaat.

„Ja, Hij stierf voor jou en mij.”

„Wie heeft Hem aan dat kruis gehangen?”

„De menschen — de zondige menschen.”

„En u zegt, dat God Zijn Vader is — heeft die dat dan toegelaten?”

„Ja.”

„Dat begrijp ik niet.”

„Ik ook niet, Jorjillja, en niemand begrijpt het. Maar het laat ons de groote liefde zien, die God ons toedraagt — dat Hij Zijn eigen Zoon gaf voor ons.”

„Geloof u dat werkelijk?” vraagt Jorjillja.

„Ja, dat geloof ik,” antwoordt de zendeling. Daarna wijst hij op de plaat, naar een man te paard, den hoofdman over honderd, en zegt: „Wat denk je van dezen man, Jorjillja?”

„Een sterke, een krachtige man — een mooi paard. Hij kan rijden, dat zie ik aan de manier, waarop hij te paard zit. Die man bevalt me. Wat zegt hij?”

„Hij zegt van den Gekruisigde: „Waarlijk, deze is Gods Zoon.”

Zoo spreken ze samen een uur lang. Dan worden zij gestoord door Jorjillja's moeder, die er aan komt met een grooten bundel brandhout op den rug. Nog eer zij 't hout op den grond heeft gelegd, komt er een stortvloed van woorden uit haar mond, terwijl zij er heftige gebaren bij maakt. Jorjillja antwoordt haar, maar zij is er blijkbaar niet tevreden mee. Als de zendeling aan Nauogo vraagt, wat zij eigenlijk wil, vertelt deze, dat Jorjillja's moeder boos is, omdat Jorjillja buiten ligt. Een zieke behoort in de hut, beweert zij.

„Jorjillja is verstandig,” zegt nu de zendeling tot de vrouw, „Jorjillja moet veel in de zon liggen, altijd als de zon schijnt. En hij moet veel eten, vette melk drinken en eieren gebruiken, dan kan hij gezond worden, met Gods hulp.”

Verbaasd heeft de vrouw geluisterd. „Wie heeft u dat gezegd?”

„De zon.”

„Is u ook bij de zon geweest net als Juvildelle, onze medicijnmeester?”

„Nee, dat ben ik niet,” antwoordt de zendeling fachend „en toch weet ik, dat het zoo is. En dan vertel ik uw zoon van een andere zon, van Jezus, het Licht der wereld en hoe hij zich ook door *die* Zon van binnen kan laten genezen.”

Jorjillja's gezicht toont, dat het hem aanstaat, wat de zendeling zegt. Zooeven heeft hij immers zelf verklaard, toen de zen-

deling over de zonde sprak, dat hij heel goed weet, dat het „hier van binnen niet in orde is,” en daarbij heeft hij op zich zelf gewezen.

Nu zingt de zendeling in 't Indiaansch het lied:

„O Jezus, die mijn zon zijt.
Die iedren nacht verdrijft;
O Jezus, die mijn vreugd zijt,
Als niets mij hier meer blijft;
Diep in mijn hart klinkt dagelijks
Deez' ééne heldere toon:
Dank, dank voor zooveel liefde,
Mijn hart hoort U, Gods Zoon!”

Aandachtig hebben ze geluisterd alle drie. „Meer, meer,” zegt Jorjillja, als 't lied uit is. Maar de zendeling zegt, dat dit het eenige lied is, dat hij in 't Indiaansch kan zingen en zingt hetzelfde nog eens.

„De zon, denk om de zon,” zegt hij bij 't afscheid nemen.

„Dien krijg je niet meer in de hut, zoolang de zon schijnt,” zegt Nauogo onder 't naar huis rijden.

Voortaan bezoekt de zendeling Jorjillja elke week en vertelt hem uit den Bijbel. Ook Jorjillja's moeder is er dikwijls bij.

Een half jaar later zit de zendeling op de veranda van zijn huis.

Daar ziet hij twee ruiters aankomen in razenden galop. 't Zijn Indianen. Dichtbij gekomen springt een der mannen af, en met beide armen wenkend, loopt hij op den zendeling toe.

„Wat is er? Wat wilt ge?”

„Haal snel uw paard en kom mee. Er is een Indiaan gedood. Jorjillja zal ook gauw sterven. Bloed — bloed — veel bloed.” En door teekens beduidt hij, dat Jorjillja een bloedspuwing gehad heeft. „Haal Inasjoet (zendeling), haal Inasjoet!” riep Jorjillja. „Snel, kom mee!”

De zendeling rent weg, naar den stal, om zijn paard te halen. Hij gunt zich den tijd niet het paard te zadelen, maar springt er zoo op. En een oogwenk later draaft hij tusschen de twee Indianen in.

Hij kent nu genoeg Indiaansch om hen te begrijpen zonder tolk. Onder 't rijden hoort hij, wat er gebeurd is. Eenige jonge Indianen hebben sterken drank gekocht van Mexicanen, wat wel verboden is, maar stilletjes toch wel eens gelukt. Dronken hebben ze ruzie gemaakt en 't is een heel opstootje geworden. Toen de huksen te voorschijn kwamen, hadden een paar squaws (Indiaansche vrouwen) de politie gewaarschuwd. Een Indiaan, die om zichzelf te verdedigen met een buks in de hand op den disselboom van zijn wagen zat, maar er eigenlijk niets mee te maken had, was pardoos door een der politiemannen doodgeschoten. Zijn dochter Dallediene had zich met een schreeuw op 't lijk van haar vader geworpen. Dallediene was een meisje, van wie Jorjillja veel hield. Dien schreeuw had hij gehoord, ver weg in zijn hut. Verschrikt was hij aan komen rennen, heuvel af, heuvel op. Te gauw had hij geloopt voor zijn zwakke krachten en toen hij op de plaats van 't onheil was aangekomen, zakte hij in elkaar en kwam er bloed, veel bloed, zooals de Indiaan had gezegd.

Als de zendeling er ook is, ligt Jorjillja met het hoofd in den schoot zijner moeder.

De gedooide Indiaan ligt nog net zooals hij gevallen is, tegen zijn wagen aan.

Vrouwen weeklagen en trekken zich de haren uit het hoofd, mannen spreken opgewonden met elkaar — het is er druk en rumoerig.

„Hij kan hier niet blijven,” zegt de zendeling tot Jorjillja's moeder, „laten wij hem samen naar uw hut brengen. Is hier een deken?”

Een der vrouwen brengt een deken, een mooie, zelf geweven deken, zooals de Indiaansche vrouwen dat kunnen. Witte strepen op zwarten grond en de strepen hebben al de kleuren van den regenboog. Hier leggen zij Jorjillja op en dragen hem naar zijn hut.

„Inasjoet,” zegt hij zacht en met zijn sprekende oogen ziet hij den zendeling aan.

„Je oogen vragen wat, Jorjillja, wat is het?” vraagt de zendeling.

„Wilt u mij doopen?”

„Waarom wil je dat?”

„Ik wil sterven als een Christen — Moeder wil ook gedoopt worden,” antwoordt Jorjillja. Hij neemt de hand van zijn moeder en zegt: „Ik geloof in God den Vader en in Jezus Christus Zijn Zoon, en dat Hij mijn Zaligmaker is.”

Ja, hem mag ik doopen, denkt de zendeling. Hij kijkt om zich heen. In een hoek van de hut staat een emmer met water en een kom. Hij giet wat water in de kom en besprenkelt het voorhoofd van Jorjillja en zegt: „Jorjillja, ik doop u in den naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes.” En dan doopt hij Jorjillja's moeder, waarna hij een gebed uitspreekt.

„Nu moet hij rust hebben,” zegt de zendeling, „morgen kom ik terug.”

Den volgenden dag is 't al tegen zonsondergang, als de zendeling weer bij Jorjillja's hut komt. Jorjillja ligt buiten te kijken naar de ondergaande zon. Het is duidelijk te zien, dat Jorjillja niet lang meer zal leven. Zijn moeder zit naast hem. De zendeling gaat aan den anderen kant zitten. „Dag, Jorjillja.”

„Dat moet u niet zeggen. U moet zeggen: „Mijn broeder,” want dat ben ik nu, omdat ik door u gedoopt ben. De blanken geven hun kinderen namen, maar dat doen wij, Indianen, niet. Onze moeder zegt altijd: „mijn zoon, mijn kind,” tegen ons. Weet u, wat ik het mooist vind uit de verhalen, die u me verteld hebt uit uw Bijbel? — Dat Jezus tot de zieke en zondige menschen, die bij Hem kwamen, zei: „Mijn zoon, uw zonden zijn vergeven.” Dat „mijn zoon” vind ik zoo mooi. God wil onze Vader zijn, zegt u, dan zijn wij ook Zijn kinderen.”

Nu kijkt Jorjillja naar drie chrysantemum, welke de zendeling in de hand heeft. Een witte, paarse en goudkleurige. Hij heeft ze geplukt voor Jorjillja, maar wacht met geven tot Jorjillja er om gevraagd heeft, wetende dat dit gebruik is bij de Indianen.

„Mag ik ze?” vraagt Jorjillja.

„Zeker, ze zijn voor jou, mijn broeder.”

Door 't rijden in den wind zijn de bloembladen verward en verwaaid. Jorjillja strijkt ze voorzichtig glad, één voor één.

„Ze zijn zoo mooi — alles wat God maakt is mooi,” zegt hij peinzend. Zijn moeder en de zendeling zien zwijgend toe.

Als hij er mee klaar is, zegt Jorjillja: „Wat ik hier aan de bloemen deed, hebt u aan mij gedaan. Het was alles zoo wild en onrustig in mij, zoo verward — maar nu is 't rustig van binnen geworden door 't goede woord, dat u gesproken hebt, Inasjoet.”

Zoodra hij weer wat zeggen kan, fluistert hij: „Zing, zing.”
De zendeling zingt het lied van de zon:

„O Jezus, die mijn zon zijt,
Die iedren nacht verdrijft;
O Jezus, die mijn vreugde zijt,
Als niets mij hier meer blijft;
Diep in mijn hart klinkt dagelijks
Deez' ééne heldere toon:
Dank, dank voor zooveel liefde.
Mijn hart hoort U, Gods Zoon.”

Jorjillja luistert, met zijn brekende oogen gericht op de ondergaande zon, die bloedrood wegzinkt.

„Jalaan!” (tot weerziens) fluistert hij en zinkt achterover.

„Jalaan, mijn broeder, in 't eeuwige licht,” zegt de zendeling, want hij ziet, dat Jorjillja is heengegaan.

Als zijn moeder hem zacht heeft neergelegd, begint ze niet te weklagen, zooals ze anders gedaan zou hebben. Zij neemt de hand van den zendeling en zegt: „Ik dank u, blanke man, want ge hebt mijn zoon beter gemaakt, ge hebt hem den weg gewezen naar het betere land, waarvan u zegt, dat het er altijd licht is, omdat Jezus er de zon is. En u hebt mij geleerd te zeggen: „Jalaan (tot weerziens), mijn zoon!”

Was 't geen heerlijk werk, dat deze zendeling deed onder de Indianen?

ALETTA HOOG.